Raadsvoorstel

Onderwerp	Verwerking resultaten participatietraject in de concept-Transitievisie warmte (motie 2103-03)
Zaakid	0637715200
Auteur	Peter Verheggen 06-52062438 p.f.verheggen@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	E.C. Eijkelberg
Portefeuillehouder	Wethouder Paalvast

Uiterste behandeldatum (+ reden)	6 sept commissie Stad
Programma(s)	Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Eerdere besluitvorming	Raadsvoorstel Programma Duurzaam en Groen februari 2020 Raadsmemo startnotitie Transitievisie Warmte. Voortgangsmemo Transitievisie warmte
Samenvatting	Op 19 februari 2021 heeft de raad de startnotitie Transitievisie warmte ontvangen. Op 1 maart is de startnotitie in een thematische bijeenkomst technisch toegelicht. Tijdens de bespreking van de startnotitie in de raadsvergadering van 15 maart is ook motie 2103-03 aangenomen. In deze motie wordt het college verzocht In het tweede kwartaal, bij het informeren van de gemeenteraad over de resultaten van het participatieproces, meteen aan te geven wat het college van de resultaten wel of niet meeneemt in de concept-Warmtevisie en dit in de vorm van een amendeerbaar raadsvoorstel aan de raad voor te leggen. Bijgaand treft u het Participatieverslag Transitievisie warmte aan als resultaat van het participatieproces incl: - Het Onderzoeksrapport Transitievisie warmte - De Q&A naar aanleiding van de stadsgesprekken In het participatieverslag treft u de belangrijkste resultaten aan. Duidelijkheid over kosten en betaalbaarheid, heldere en betrouwbare informatie over het proces, de keuzen, het tempo en welke techniekkeuzen er zijn, springen als duidelijk onderwerpen uit alle resultaten. Naar aanleiding van alle geuite zorgen en onzekerheden wordt voorgesteld om:

	1. In de eerste Transitievisie warmte de keuze voor de alternatieven voor aardgas nog niet verder te detailleren dan de optie ‘collectief alternatief voor aardgas’ en de optie ‘individueel alternatief voor aardgas’. 2. In buurten en wijken te starten met een uitvoeringsplan met voldoende draagvlak en/of naar verhouding de meeste natuurlijke momenten voor (groot) onderhoud 3. In de wijken/buurten bij de uitvoeringsplannen met de eigenaren de definitieve keuzes te maken voor de techniek en het tempo op basis van haalbaarheid en betaalbaarheid.
Bijlagen	1. Participatieverslag Transitievisie warmte 2. Samenvatting enquête warmtevisie 3. Onderzoeksrapport enquête Transitievisie warmte 4. Vragen en Antwoorden stadsgesprekken 5. Begrotingswijziging

Raadsbesluit

Verwerking resultaten participatietraject in de concept-Transitievisie warmte (motie 2103-03)

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 juli 2021

Besluit

1. In de eerste Transitievisie warmte de keuze voor de alternatieven voor aardgas nog niet verder te detailleren dan de optie ‘collectief alternatief voor aardgas’ en de optie ‘individueel alternatief voor aardgas’;
2. In buurten en wijken te starten met een uitvoeringsplan met voldoende draagvlak en/of naar verhouding de meeste natuurlijke momenten voor (groot) onderhoud;
3. In de wijken/buurten bij de uitvoeringsplannen met de eigenaren de definitieve keuzes te maken voor de techniek en het tempo op basis van haalbaarheid en betaalbaarheid;
4. Motie 2103-03 hiermee als afgedaan te beschouwen.
5. Voor de inhuur van externe expertise ten behoeve van het opmaken van de Transitievisie een bedrag van € 20.660 beschikbaar te stellen en dit te dekken vanuit een hiervoor verkregen subsidie;
6. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan. Besluitpunten 5 en 6 houden verband met een begrotingswijziging en zijn derhalve niet referendabel.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 20 september 2021

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
Op 19 februari 2021 heeft de raad de startnotitie Transitievisie warmte ontvangen. Op 1 maart is de startnotitie in een thematische bijeenkomst technisch toegelicht. Tijdens de bespreking van de startnotitie in de raadsvergadering van 15 maart is ook motie 2103-03 aangenomen. In deze motie wordt het college verzocht:

- In het tweede kwartaal, bij het informeren van de gemeenteraad over de resultaten van het participatieproces, meteen aan te geven wat het college van de resultaten wel of niet meeneemt in de concept-Warmtevisie en dit in de vorm van een amendeerbaar raadsvoorstel aan de raad voor te leggen.

De motie is verdaagd tot 15 juli 2021.

Bijgaand treft u het Participatieverslag Transitievisie warmte aan als resultaat van het participatieproces incl:

- Het Onderzoeksrapport Transitievisie warmte
- De Q&A naar aanleiding van de stadsgesprekken

In het participatieverslag treft u de belangrijkste resultaten aan.

Duidelijkheid over kosten en betaalbaarheid, heldere en betrouwbare informatie over het proces, de keuzen, het tempo en welke techniekkeuzen er zijn, springen als duidelijk onderwerpen uit alle resultaten.

Het is duidelijk dat deze punten een duidelijke, herkenbare plek in de Transitievisie warmte (TVW) moeten krijgen en aandacht nodig hebben in het verdere proces. Hieronder geven wij aan hoe wij van plan zijn deze punten op te nemen in de Transitievisie warmte of het vervolgproces.

Aandachtspunt	Reactie
Duidelijkheid over kosten	Herkenbaar, die duidelijkheid willen we in de uitvoeringsplannen voor een buurt of wijk samen met eigenaren verkrijgen. Zeker bij collectieve oplossingen. Bij de aanpak hoort ook samen duidelijkheid verkrijgen in de keuze voor de techniek en andere bijkomende randvoorwaarden. De aanpak voor cluster 1 in Palenstein (proeftuin aardgasvrij) geldt hier als voorbeeld. Daarnaast wordt dit duidelijkheid over kosten en techniek ook onderdeel in de doelgroepgerichte aanpak voor eigenaar-bewoners.
Maatregelen moeten betaalbaar zijn	Betaalbaarheid is een belangrijk uitgangspunt in de aanpak van Zoetermeer: er worden geen projecten uitgevoerd als niet gezamenlijk is bekeken en is gebleken dat de oplossing haalbaar en betaalbaar is. Heldere en betrouwbare informatie voor inwoners wordt ook actief opgepakt bij de doelgroepgerichte aanpak voor eigenaar-bewoners.
Heldere en betrouwbare informatie over proces en tempo	Belangrijk aandachtspunt. Bij de opstart van een wijkuitvoeringsplan wordt dit een speerpunt.

Heldere en betrouwbare informatie over (techniek)keuzen	De Transitievisie Warmte geeft hierover informatie. Ook geeft de transitievisie warmte een eerste beeld welke clusters van woningen kansrijk worden geacht voor een collectieve of individuele oplossing. Verdergaande detaillering in (techniek)keuzes zullen in de Warmtevisie nog niet worden gemaakt omdat die in deze fase qua haalbaarheid en betaalbaarheid nog niet op een heldere en betrouwbare manier kunnen worden gemaakt.
Een flink deel van de inwoners wil niet aardgasvrij worden, ook niet wanneer randvoorwaarden als haalbaarheid en betaalbaarheid zijn ingevuld.	Belangrijk aandachtspunt. Hier staat tegenover dat circa 50% wel wil, als aan de randvoorwaarden (haalbaar en betaalbaar) kan worden voldaan. Draagvlak voor de energietransitie en Warmtevisie is een belangrijk criterium voor het opstellen van een wijkuitvoeringsplan.
Er zijn zorgen over eventuele dwang en keuzevrijheid: mensen willen niet worden gedwongen.	Herkenbaar signaal. De gemeente kan én wil, inwoners niet dwingen. Daarom wil de gemeente samen met inwoners en bedrijven onderzoeken welke oplossingen het meest passend zijn. Dit is met name bij warmtenetten een aandachtspunt. Het is aan de orde zodra de eerste keuze van warmtetechnieken moet worden gemaakt bij het opstellen van een wijkuitvoeringsplan.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt sluiten de voorwaarden ‘ haalbaar en betaalbaar’ die de gemeente stelt bij het aardgasvrij maken van woningen goed aan bij de zorgen van haar inwoners.

Beoogd effect

Door op bovenstaande wijze om te gaan met de zorgen van inwoners wordt er een TVW geschreven, waarin de stem van bewoners mee is genomen en bewoners zich kunnen herkennen. Ook al is lang niet iedereen gehoord, door onze werkwijze hopen we op een redelijke afspiegeling van de vragen, zorgen en meningen van de bewoners en bedrijven van Zoetermeer.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico’s

1. In de eerste Transitievisie warmte de keuze voor de alternatieven voor aardgas nog niet verder te detailleren dan de optie ‘collectief alternatief voor aardgas’ en de optie ‘individueel alternatief voor aardgas’;
2. In buurten en wijken te starten met een uitvoeringsplan met voldoende draagvlak en/of naar verhouding de meeste natuurlijke momenten voor (groot) onderhoud;
3. In de wijken/buurten bij de uitvoeringsplannen met de eigenaren de definitieve keuzes te maken voor de techniek en het tempo op basis van haalbaarheid en betaalbaarheid;
4. Voor de inhuur van externe expertise ten behoeve van het opmaken van de Transitievisie een bedrag van € 20.660 beschikbaar te stellen en dit te dekken vanuit een hiervoor verkregen subsidie.

Argumenten

1.1. Verdergaande detaillering in (techniek)keuzen kunnen in deze fase qua haalbaarheid en betaalbaarheid nog niet op een heldere en betrouwbare manier worden gemaakt.

De kosten voor de verschillende opties kunnen alleen op basis van landelijke kentallen worden bepaald. Dat is te grof om nu voor een wijk heldere en betrouwbare keuzes te maken.

2.1 Draagvlak voor de energietransitie is een belangrijk criterium voor het opstellen van een wijkuitvoeringsplan.
Circa 50% van de respondenten wil wel, mits randvoorwaarden (haalbaar en betaalbaar) zijn of kunnen worden ingevuld. Dit zal naar verwachting zijn in wijken waar naar verhouding de meeste woningen/complexen met natuurlijke momenten voor (groot) onderhoud voorkomen. Mocht er geen draagvlak blijken bij de woningeigenaar voor zo een plan, zal er ook geen uitvoeringsplan worden opgesteld.

3.1 De gemeente kan én wil, inwoners niet dwingen.
Een substantieel deel van de inwoners ziet aardgasvrij (nog) niet zitten. Er zijn zorgen over eventuele dwang en keuzevrijheid: mensen willen niet worden gedwongen. Bij de stadsenquête zijn er 100 pagina's aan reacties ontvangen. Keuzes en tempo moeten samen met de huiseigenaren per wijk of buurt worden gemaakt.

4.1 Voor het opstellen van de Transitievisie is externe deskundigheid nodig
De gemeente heeft voor de aanvullende kosten van externe deskundigheid een subsidie-aanvraag ingediend die op 1 juni is toegekend. Het bedrag wordt toegevoegd aan het budget voor Duurzaam en Groen.

Kanttekeningen

1.1 Er zijn inwoners en m.n. ook bedrijven met de verwachting dat de Transitievisie wel vergaandere en duidelijkere keuzes maakt.
Bedrijven en sommige inwoners wachten op keuzes van de gemeente en willen daar op aansluiten. Uit de participatie blijkt echter dat er ook heldere en betrouwbare informatie wordt verwacht. Dat gaat nu dus nog niet samen. Helderheid en m.n. betrouwbaarheid weegt zwaarder.

1.2 Grootschalige collectieve warmtenetoplossingen hebben zo snel mogelijk duidelijkheid en zekerheid nodig om tot realisatie te kunnen komen.
Uit de participatie komt naar voren dat inwoners duidelijkheid over de kosten willen hebben en ook niet willen worden gedwongen naar een bepaalde keuze. Daarom stellen we voor om die keuzes en besluiten samen met de eigenaren in een gebied te maken en niet nu vooraf.

Financiën
De kosten van het participatieproces voor de Transitievisie warmte zijn gedekt vanuit de beschikbaar gestelde budget voor Duurzaam en Groen. Het opstellen van de Transitievisie zelf gebeurt ook (taakstellend) uit de beschikbaar gestelde voor Duurzaam en Groen en het budget van de ambtelijke inzet Milieu dat in de Programmabegroting is opgenomen. In de middelen van Duurzaam en Groen zijn ook de vanuit het rijk in 2019 beschikbaar gestelde middelen voor de extra taken voor uitwerking van het klimaatakkoord opgenomen.

Voor de inhuur specifieke technisch-economische kennis ten behoeve van het opstellen van de Transitievisie Warmte is externe deskundigheid nodig. Het Rijk heeft op basis van een aanvraag in juni 2021 € 20.660 subsidie verstrekt in de vorm van een specifieke uitkering. Dit bedrag is niet in de begroting opgenomen en wordt toegevoegd aan het budget voor Duurzaam en Groen en eveneens (taakstellend) aangewend.

Controleprotocol
De aanvullend verstrekte subsidie voor specifieke technische-economische kennis betreft een specifieke uitkering van het Rijk waarover via de SiSa-systematiek (single information single audit) verantwoording moet worden afgelegd en waarover via een door het rijk opgelegd controleprotocol controle moet worden uitgevoerd.

Participatie en Communicatie

Participatie: Enquête en stadsgesprekken
Tot en met 10 mei konden inwoners meedoen aan een enquête rondom de warmtevisie. Tijdens drie online stadsgesprekken (26 mei en 2 juni) wisselden we uit wat er komt kijken bij het opstellen van de warmtevisie. Ook werd er gesproken over het wijk voor wijk aardgasvrij maken van woningen, en wat de beste manier is om dit te doen. Met ruim aandacht voor ieders ideeën, vragen en hier en daar ook zorgen.

Verdiepend panel
Op 17 juni is het Zoetermeerse stadspanel benaderd met een set verdiepende vragen, volgend op de enquête, de uitkomsten worden medio juli verwacht en toegevoegd aan de verdere verslagen en rapportages, bedoeld voor verdere visie- en planvorming.

Resultaten en uitkomsten
Doel van het participatieproject is kort samengevat: verbinding maken met de stad, betrekken, informeren en ideeën, vragen, wensen en zorgen ophalen die verbonden zijn aan het realiseren van een breed gedragen Transitievisie Warmte gevolgd door de wijkuitvoeringsplannen voor een aardgasvrije toekomst. De resultaten en uitkomsten van het traject zijn dus a priori eerste input voor de visie- en planvorming.

Communicatie
Alle informatie en communicatie rondom Zoetermeer Aardgasvrij en de Transitievisie warmte komt samen op de projectpagina van het participatieplatform doemee.zoetermeer.nl. Voor de visie, enquête en stadsgesprekken is extra werving ingezet en aandacht gevraagd via Facebook en andere (offline en online) media. Eind juni delen en publiceren wij de meest gestelde vragen uit de gesprekken, mails en andere eerdere contactmomenten. Half juli worden hier de vastgestelde verslagen, rapportages en video-opnames van de gesprekken aan toegevoegd. In het vervolgtraject is via Doe Mee ook op gezette momenten te vinden hoe we verder gaan met de op te stellen warmtevisie en de wijkuitvoeringsplannen.

Participatie en inspraak
De niet bindende Transitievisie warmte is een bouwsteen voor de omgevingsvisie en omgevingsplannen. In dit kader wordt er een integrale afweging gemaakt tussen de verschillende sectorale plannen en de formele inspraak georganiseerd.

Duurzaamheid
Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan het programma duurzaam en groen Zoetermeer.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
n.v.t.

Rapportage en evaluatie

Planning

- Oktober/November 2021 Transitievisie Warmte Zoetermeer.

Motie 2103-02

- om in ieder geval iedere twee jaar, te beginnen met in maart 2023 met voortgangsrapportages naar de raad te komen, met amendeerbare raadsvoorstellen zodat de warmtetransitie in commissie en raad besproken en vastgesteld kan worden,
- om bij iedere tussentijdse belangrijke stap de raad tijdig en formeel te informeren met voldoende mogelijkheden om zaken te agenderen en/of tot besluitvorming te komen.

Toezegging 414

“Elke collegeperiode een aangepast amendeerbare transitie visie warmte aan de raad voor te leggen en de raad jaarlijks met een update te informeren over de transitie visie warmte.”